NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novíce izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V saboto 14. maja 1853. *List 39.*

Rodovitnost zemlje povzdigniti po drênaži.

(Dalje.)

Poglavne ceví ali nabiravnice (Sammeldrains) morajo, kakor vsak iz ravno rečenega lahko spozna, vselej na naj nižjem mestu potočja ležati, — če pa zemljiše ni ravno in ima globíne, je treba več tacih nabiravnic, to je, v vsaki globíni ene.

Pri napravi nabiravnic je treba na to paziti, da se te ceví položé za nekoliko sežnjev od drevja ali germovja proč, da koreníne ne silijo v ceví in jih ne zabašejo. Tudi za stranske ceví je dobro, da niso blizo drevja. Ako bi tedaj imel graben blizo drevesa priti, naj se mu ogne v dostojnem ovinku.

Drênažne ceví pa morajo biti napravljene po celem zemljišu, čeravno zna biti, da so nekteri kraji poverh manj močirni viditi, — ali to je le na videz tako; na močirnem zemljišu je povsod mokro, čeravno na nekterih krajih je mokrota globokeje skrita.

Kako globoko naj se pokladajo ceví?

Gotova postava se o tem ne more dati, ker na lastnosti zemlje je nar več ležeče, in po ti se ravná bolj plitvo ali bolj globoko pokladanje podzemeljskih ceví.

Sploh zamore vendar tole vodílo veljati: ne spod 4, pa tudi ne čez 7 čevljev globoko. Navadno se pokladajo ceví 4 čevlje globoko.

Preplitvo drênažo napraviti ni dobro; skušnje so učile, da preplitve ceví veliko manj mokrote odpeljujejo kakor globokeji. Če se voda bolj iz globočíne odpeljuje, bolje je za koreninice trav, žita itd.; saj skušnje pričajo, da koreníne mnogih rastljin veliko globokeje v zemljo segajo, kakor se je dosihmal mislilo.

Na senožetih in sploh tam, kjer se ne orje, ali na vertih, kjer se globoko orati ne more, je dosto, če se ceví položijo 3 čevlje pod zemljo.

Kakošne so drênažne ceví?

Nar bolji so okrogle ceví, so tudi naj bolji kup, se dajo naj lože pokladati, so lahke in tedaj stroški transporta nižji; težo zemlje, ki nad njimi leží, nar bolje nosijo, potrebujejo le ozkih grabnov in se le redkokterikrat zabašejo, ker voda sama trebi vse ostanjke, ki zastajajo od peska ali perstí v njih, kar pri cevih, drugač napravljenih, ni tako lahko.

Sledeča podoba nam kaže dvé take ceví, ki ste zaznamovane s čerkama *a a*, ki ste z oklepom, kterega kaže čerka *b*, skup sklenjene:

Vsaka cev je čevelj dolga, po potrebi en ali več pavcov v notrajni svetlobi široka. Glavne ceví, se vé, morajo širji biti.

Ker se stranska cev v glavno cev izteka, se morajo ceví skleniti. To se zgodí na trojno vižo: al se v glavno cev tako velika luknja vreže, da se stranska cev va-njo vtakniti zamore, kakor kaže sledeča podoba:

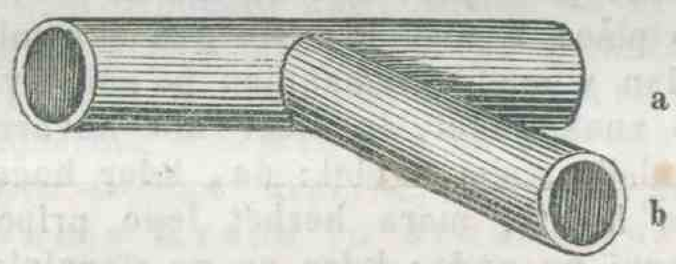

Cev zraven čerke *a* je glavna cev, cev zaznamovana s čerko *b* je stranska cev, vtaknjena v uno.

Tudi se znajo take ceví izpervega že v takem sklepu narediti, in take so prav terdne in terpé dolgo.

Za navadno je pa že dosti, ako se le pri poglavnih ali velicih cevih na tistem mestu, kjer se ima stranska cev v poglavno istekati, med dvema velikima cevkama toliko praznega prostora pustí, kolikor ga je treba za vtok stranske ceví; to prazno mesto se s kamnjem, rušo, mahom ali ilovco tako oboka (ovélba) in zadela, da zemlja noter podati ne more. (Dalje sledí.)

Umetnijske in obertnijske rečí.

Samotís natore.

Našim bravcem je že znana imenitna nova znajdba, ki se imenuje samotís natore (Naturselbstdruck), in ktera bo za umetnije in obertnije, posebno pa za natoroznanstvo, neizrečeno koristna.

Danes smo v stanu o ti važni znajdbi kaj več povedati in popisati, kako se dela, da po ti viži na papir natisnjena stvar je pervotni popolnoma podobna: vsaka žilica, vsaka nitka, vsaka drobtinčica je v natisu ravno takošna, kakor je stvar sama.

Napravljajo se pa ti samotísi natore takole:

Tista stvar, naj je rastljina ali kak merčes ali kakošno blago ali druga reč, se položí med bakreno (kotleno) in svinčeno plošíco; ti plošici se potem med dva valjarja potisnete, ktera plošice močno skup stiskata. Silna moč te mašíne vtisne stvar v svinčeno plošo tako, da vsa podoba ostane na plóši do nar manjši pičice tako natanjko, kakor je stvar sama. Če se sedaj tak vtis na svinčeni plóši s farbami

tako obliči (pomala), kakor se slikujejo ali malajo bakrotisi (Kupferstichdruck), se napravi z enim ponatisom živo pisana podoba vtisnjene stvarí. Ker pa je svinec premehek, da bi se iz svinčene plošе zamoglo veliko ponatisov narediti, se podoba svinčene plošе za drugo močno plošo po posebni umetnosti prelije, ktero prelivanje tiskarji pod imenom „stereotipiranja“ ali „galvanisiranja“ dobro poznajo. Taka stvar pa, ktera se stisniti ne smé, se prevleče s stopljeno gutoperčo in še čez to se namaže sreberna toplína (Silberlösung); posneta gutaperčna podoba (oblika) se rabi po tem za matico (Matrize) galvaniških ponatisov.

Zlati izreki.

Boljše je s pravičnim peš hoditi, kakor se s krivičnim voziti.

Učenost je velik besednik, ki se zamore s previdnostjo prav dobro rabiti; sama na sebi pa ima gotovo le malo vrednosti.

Ni nam potrebno vselej kaj vediti; ali močno potrebno je pa večkrat, ako veš, da nič ne veš.

Več sreče kakor pameti imeti, je krivíca! Več pameti kakor sreče imeti, to je prava pravíca!

Sreča ima očí zavezane; norca naj večkrat objame, ker ji naj večkrat na pot pride.

Večkrat je dobro, za korak nazaj stopiti, da je skok mogoče. Kdor prenaglo naprej letí, lahko v jamo pade.

Eno in dvé je tri: tako računi pravični, krivični pa: eno in dvé je — pet! ako se mu še bolj ne narase.

Nekdo piše: V moji hiši ste dvé skrivni stopalnici. Ko sim unidan v mislih zamaknjen po enih kviško stopal, bi bil kmalo znak padel, in sicer zlo nevarno. Ko to nekoliko pomislim, sim najdel: da, kdor hoče po stopalnicah kviško hoditi, mora herbet lepo pripogvati, ako hoče, da nazaj ne pade; kdor pa po stopalnicah navzdol gré, mora svojo glavo ošabno kviško deržati, da na obraz ne pade. — S stopalnicami v življenju je ravno taka.

Enega prijatla imeti, je prava človekova sreča. Al po več prijatlih hrepeneti, je zlo neumno, in v naj nevarniše zanjke zapelje.

Ako popise slavnih mož beremo, si vošimo le njih lastnost in del, pa njih osoda nam je zoperna.

Ako hočeš kaj z res dobrim izidom storiti, moraš nehati biti, kar si, in se v to spreoberniti, kar delaš.

Z volkovi smemo le tako dolgo tuliti, dokler smo v nevarnosti od njih popadeni biti.

Nesreča krasi ali olepšuje človeka, kakor raka krop! — Nesreča je marsikomu edina šola modrosti in kreposti.

Kar se detetu brani, to pijani ljudjé delajo. (Xenophon.)

Domovíni, staršem, prijatlom in vsim ljudém naj človek pomaga kakor sam sebi. (Platon.)

Kakor peklenska vrata tistega sovražim, ki eno misli — drugo pa govorí. (Homer.)

Raji te z resníco razjezím, kakor ti z lažjo ustrežem. (Seneca.)

Hudobnež se celò sence bojí. (Seneca.)

Modri človek se ne sramuje spoznati svoje pregrehe; samo budalo hoče biti brez krivde.

Tudi sovražnika je treba poslušati, ako resníco govorí.

Največa radost na svetu je — ljubezen; največe bogastvo — zadovoljnost, največe dobro — zdravlje; najbolji lek — pravi prijatel.

Hudobni sin je očetova rana, ki se ne da ozdraviti drugač kakor s smertjo njegovo.

Mnogo bolje je, biti pohvaljen od druzega, kakor samega sebe hvaliti.

Resníca je duhu to, kar je očesu svitloba.

Človek brez prijatla je podoben osamljenemu steblu na polji, ki od vsih zapuščeno nima ničesar, na kar bi se v težavi zamoglo nasloniti. Nabral ***

Življenje slavnih Slovanov.

XVIII.

Zlatarić.

△ Naj slavnejšim možém in slovečim pisavcom Dobrovniškim prištevajo tudi Dominika Zlatarića, leta 1556 v Dobrovniku rojenega. V Padovi je slovél po modroznanstvu, krasorečju, pravoznanstvu in pesništvu tako, da so ga za vladarja visoke šole Padovanske izvolili. To službo je tako marljivo in modro opravljal, da jo je kmali spet v čast pripravil, ktero je bila pred njim zgubila; tako stojí napisano na spominku, ki so mu ga v Padovi na čast postavili.

Vernivši se iz tega mesta domu v Dokrovnik, se je na vso moč trudil, da bi se maternega jezika tako izučil, da bi mogel tudi v njem kaj učenega napisati. Odpravi se zato z bratom Mihelom in obhaja vso Dalmacijo in Horvaško, skerbno nabiraje manj znane besede jugoslovanskega lepoglasnega jezika. Napisal je potem res v tem jeziku veliko izverstnega; škoda, da se niso vsi spisi obranili; veliko se jih je pogubilo. Ohranili so se pa razun spisa „ljubav Pirama i Tizbe“ iz gerškega, ki je bil pred smertjo tega pisavca natisnjen, še sledeči spisi, ktere je imenovani brat Mihel po njegovi smerti (1607), na svet dal: Sofoklesova Elektra, Tasov Aminta in izvirni spis: nadgrobna slova někim znatnim ljudma (nadgrobne besede nekim učenim ljudém). Latinski pisavci so ga imenovali „Aurius“ ali „Chrysaeus“, ktero oboje imé je po slovanskem Zlatarić polatinčeno in pogerčeno.

Življenje v Carigradu.

(Dalje in konec.)

Tudi v Carigradu opoldne počíva od dela in južna prosto ljudstvo. Ko prideš ti čas na terg, vidiš, kamor koli pogledaš, ljudí obedovati. Po hišah in prodajavnicah čuješ ropot in žvenk žlic in nožev, in po zraku se širi duh jedíl in bôde v nos gladne sprehajavce. Kupoma sedé ljudjé, zemlja jim je klop in miza, in oblaki strop; nimajo ne noža, ne vilic, ampak jedó iz skled s perstmi pogreto in vroče, pečeno in kuhano. Pred hišami, po tramovih in vežah, v vertih — povsod vidiš ljudí jesti. Turk sedí mutast in skerčen pri jedi, Gerk pa kratkočasnice vganja. Po ulicah hodijo pesarji in mečejo psom kose mesa, ker po turški véri ne smé nobeden svojega lastnega psa imeti, je tedaj psov brez števila po ulicah, ki brez gospodarja živijo od tega, kar se jim jesti verže.

Poldnevna vročina pritisne in večidel se vlečejo prebivavci spat, drugi še delajo in kupčujejo. Po ulicah ležé ljudjé kakor snopje po njivah. Naenkrat se čuje jek in zvonenje zvoncev v luki, na brodovju se kličejo brodnarji k južni.

Pri turških velikaših se tudi pri obedih vidi iztočna ošabnost. Pride na mizo po 30 do 50 skled in še več, loncev, koz, lesenih čaš, plošč, loparjev, krožnikov itd. Tù se vidi kitajska in japanežka posoda, žlice in noži obloženi z zlatom, ali jedila so na enako vižo in prosto pripravljene. Pečenje, perutnína in opresnik se povsod vidi. Turk je zmern v jedi in po južni je vse popolnoma tiho, samo žvenk posodja se čuje.

Ko popustí poldanska vročina, se spet oživé mestne ulice, šetališča in verti, tramovi in krovi hiš, povsod

spet gré ljudstvo na delo, marsikdo tudi brez dela pohaja. Spet se tirajo velbludi, mezgi, konji in osli po ulicah, da se tlak trese pod njihnimi nogami; spet se čujejo vekači po ulicah in na novo ponujajo svojo robo, spet doní po celem mestu šum, ropot, rožlanje, krik in hrum. V vodotoču pokajo topovi, ker se sultan po morju vozi, in kamor njegov brod pride, povsod ga pozdravljajo z gromenjem topov.

Doveršijo se dnevni opravki, in svet hodi na veselice, samo tergovec še sedí v svoji prodajavnici. Kopve in kavane so natlačene ljudstva, da se v njih komaj skoz zdrenja. Naš ulicah in tergih se prikažejo igrači goljufi, norci, piskači, šeme in drugi dangubivci; vrači, čaravniki in prerokovavci se tudi najdejo in žepe ljudém oberajo. Tù vidiš cigane, ki vodijo medvede in opice; ondi zopet se poskušajo mladenči, kdo bo koga vžugal; drugi zopet jahajo konje in se ž njimi skušajo, kdo bo pred na odkazanem mestu, in tako se končá popoldanšnji čas.

Na večer zopet pokličejo hodže Turke v džamije. Solnce se skrije za goro in delavci se vračajo od dela, čolničarji privezujejo svoje čolne na brege in sprehajavci hité nazaj v mesto na svoj dom. Tù je navada zgodej na večer k pokoju iti, ker po tihem mraku nastopi naglo temna noč in černo zagrinjalo zakrije vsako reč očesu gledajočega, in po morju sèm začnejo na večer vleči vetrovi. Povsod je smertna tihota, samo morje iz daljine se čuje s svojim šumom in zmed mornarjev se slišijo glasovi hodžev in naznanujejo četerto dnevno molitev. Še doné pesmi brodnarjev, glasovi brodnarskih tromb in zvonenje zvoncev k večerji vabljajočih. Ko človek o tem času od luke v mesto gré, zapazi milione vžganih sveč. Vse kavane so razsvitljene, lampe na hišah, tramovih in krovih goré in zdaj se zbirajo gospé v družbe in smejo z odkritim licem gledati dolj na ulice. Sužnje strežejo svojim gospém, in sužnje jih stražijo, da bi kdo ne nadlegoval gospá pri nočnih zbirališčih. V mestu so razsvitljene vse prodajavnice z lampicami in svečicami, ker občne svečave v mestu ni.

Noč se pomika in postaja pozno. Posamesne sveče še berlé po hišah in krovih in samo kopve in kavane so še polne ljudí. Imenitni Turci so se že zaperli v svoje stanove in ni jih viditi na ulicah, kjer je vedno manj in manj ljudstva, dokler se poslednjič poslednji k pokoju ne podá in ulice ostanejo prazne in puste. Okoli desete ure je vse tiho in pokojno po mestnih ulicah, tako tudi v luki, ako se ne čuje še pluskanje vêsel posamesnih čolnov.

Nenadoma, ko je že povsod vse tiho kakor v grobu, zagromí votli grom topa, in se razlega skoz nočno tihoto kakor silen tresk po zraku. S tim se oglašuje smert tistih Turkov, ki so zaslužili smertno kazen, in jih o tem času posekajo ali zadavijo ali ustrelé. Solnce življenja jim je za goro šlo, — belega dneva ne dočakajo živí.

Občni zbor kmetijske družbe v Ljubljani.

10. majnika je napravila kmetijska družba svoj letošnji veliki zbor, v kterem se je snidilo 78 gospodov družbenikov in večína gosp. predstojnikov družtvinih podružnic, in kterega je poslavil tudi visokorodni grof Chorinski, naš prečastiti deželni poglavar.

Predsednik družbe gosp. Fid. Terpinc je v začetnem govoru veselje razodel o nazočnosti gosp. deželnega poglavarja, in je prijazno pozdravil veliko množico zbranih družbenikov, kteri s tem naznanjajo, da jim je mar za prizadevanje družtva in za povzdigo kmetijstva, ki je imenitna podlaga blagostanja domovíne. Zahvalil se je gosp. predsednik dalje pridnim predstojnikom družtvinih podružnic, ker le z njih pripomočjo zamore družba svoje namene vspešno dosegovati. Omenil je potem, da na družtvinem vertu na Poljanah so spet nove kmetijske mašíne in orodja na ogled postavljene in tudi nektero orodje, ki je v podkovijski šoli po izgledu vunanjega blaga izdelano bilo. Poslednjič je družbi naznanil gospode namestnike druzih kmetijskih družb, ki so se po izvoljenih poročnikih vdeležile današnjega zbora.

Pervo po začetnem predsednikovem govoru je bilo, da je tajnik kmetijske družbe, dr. Bleiweis, zboru na znanje dal imenitniši dela, s kterimi je opraviti imel glavni odbor po poslednjem občnem zboru. Razvidilo se je iz tega, da predsednik z odborniki vred so si, kar je moč bilo, prizadevali, v korist kmetijstva pridni biti.

Gosp. odbornik Malič je po dokončanem tem naznanilu zboru razodel: kaj je glavni odbor dosihmal za vpeljavo drênaže na Krajnskem delal. Zvedilo se je iz te razodeve, da slavni odbor kmetijske družbe Štajarske nam je obljubil umetnega inženirja poslati, — da orodje, s kterim se grabni režejo, je že iz Angleškega prišlo, in da tudi gosp. Baumgartner je naročeno mašíno že iz Marskega dobil, ki bo izdelovala drênažne ceví. Po vsem tem se smémo nadjati, da že letos se bo začela drênaža na Krajnskem. Sklenul je gosp. govornik to naznanilo s tem: da bi ti važni zboljšek posebno bolj mokrih zemljiš, kterega v druzih deželah kmetovavci prehvaliti ne morejo, tudi pri nas tako se razširjeval, kakor po svoji dobroti zasluži, in da bi gosp. družbeniki ne le svoje za drênažo pripravne in drênaže potrebne zemljiša drênažiti dali, temuč da bi tudi premožne sosede ali srenje spodbadali za drênažbo, ktera, kakor tudi krompír izpervega, bo zadela na protivnike.

Gosp. odbornik Schmidt je za tem zboru naznanil, da osnovo novega družtva, kterega namen ima biti obdelovanje Krasa in druzih pustih krajev Notrajnskega, je glavni odbor že predložil vis. deželnemu poglavarstvu s prošnjo, da bi se predložene postave poterdile in na njih podlagi smelo novo družtvo v življenje in djanje stopiti.

(Dalje sledí.)

Novičar iz slovenskih krajev.

Xo. Iz Ormoža. (Konec.) V svojem zadnjem dopisu v 29. listu „Novíc“ sim obljubil povedati, kako je pravda zoper tisto „čudodelno dohtarco“ iztekla, na ktere svèt je oče bolnega (obranega) otroka neko staro ženo do kervavega otepel. Danes spolnem svojo obljubo s sledečim: Marjeta S., 64 let stara premožna posestnica iz T., je obstala, da le po večkratni nadležni prošnji posestnika B. iz občine B., kterega otrok se nikakor ozdraviti ni dal, se je podala k njemu in pri otroku poskušala, kar jo je mnogokrat poterjena skušnja učila; svetovala je korenine in cvetice, kterih zdravilno moč ji je rajnki oče na smertni postelji skrivé razodel in kterih nobeni živi duši povedati no more, tudi sodníi ne. Ko mi povedó — pravi ona dalje — da neka sumljiva stara baba v hišo bolnega otroka zahaja, sim gospodarju res rekla, naj je ne terpí pri hiši, ker zna biti, da je res otroka obrala in da se zavolj nje otrok ozdraviti ne more; — da bi mu bila pa velela babo pretepsti, je tajila.

Gospodar vprašan: je li res, kar je „dohtarca“ ravno povedala, se dolgo dolgo obotavlja in si ne upa z resníco na dan, ker se bojí, da bi tudi njemu ne naredila; po dolgem prigovarjanju sodnika se vendar prederzne resníco pričo nje povedati. Tudi župan vprašan zastran mazaštva „čudodelne dohtarce“, noče (menda iz ravno tega straha) nič od nje vediti, akoravno je po več farah dobro znana. Ona sama pa obstane, da že veliko

otrok, pri kterih so zdravniki zastonj svojo umetnost poskušali, je ona (sto medvedov! ona?!) ozdravila, posebno tacih, ki so hirali za sušico; nikdar — pravi — pa ni za to od nobenega človeka kakšne plače tirjala; ji je kdo prostovoljno kaj dal v denarji ali blagu, je vzela. Taka — velí — je bila tudi pri gospodarji B., kterega otroka je zadnjič lečila.

Sodba jo je za 6 tednov v zapor obsodila, ker se je od ene straní prestopka goljufije okrivičila zavolj tacih djanj, s kterimi je neumnost druzih ljudí v svoj prid obračala, od druge straní pa sokrivnje gerdega ravnanja, s kterim se je pregrešil gospodar nad otepeno ženo.

Ko sliši „dohtarca“ sodniško razsodbo, sila debelo gleda, ker se kaj tacega ni nadjala, in ker misli, da se je s to razsodbo krivíca zgodila, je napovedala se pri višji sodníi pritožiti *).

Še vam moram povedati, da smo sedaj kaplana dobili, od kterega slišimo, da je za omíko ljudstva in domačo šolstvo vès vnet in serčen gospod. Živo potrebujemo pri nas tacega iskrenega moža. Bog daj srečo!

Iz Ljubljane. Somenj, ki je že večidel pri kraji, je bil precej dober; tergovci se hvalijo; čeravno zavolj poljskega dela ni bilo veliko kupca, so pa ti, ki so na somenj prišli, več kupovali. Tudi lepši goveja živina se je dala dobro prodati. — Iz „Terž. čas.“ zvémo, da naš milostljivi gospod knez in škof so za zidanje neke nove cerkve na Dolenskem podarili 10.000 fl. To je pač velika velika pripomoč, za ktero bojo dotični farmani gotovo živo hvaležni. — Po vsih Dunajskih novicah se pripoveduje tista zgodba iz Metlike, da je neki mesar tako po ceni goveje meso prodajal, da nihče ni mogel zapopasti: od kod vole dobiva, — dokler ga žandarmerija ni zasačila, da jih krade. Voli poprej po ceni mu bojo zdaj dragi!

Novičar iz mnogih krajev.

Na Dunaj sta prišla te dní gerška kraljica in kralj belgiški, pričakujeta se kralj pruski in car rusovski; njih dohod se bo praznoval z velicimi slovesnostmi. — Presvitli cesar se je že vdrugič peljal po novi železnici do Bayerbaha. — Ni res, da se ima železnica iz Postojne v Reko prej izdelati, kakor iz Ljubljane v Terst; vlada želí, da bi železnica v Terst bila berž ko berž dodelana. — Cesarski patent ukazuje, da začemši od 1. novembra 1852 ima na Ogerskem, v Vojvodíni in temeškem Banatu začasni kataster za mero gruntnega davka veljati; plačeval se bo 16 od 100 fl. čistega dohodka. — 8. maja je bil z veliko slovesnostjo Zagrebški škof Haulik za nadškofa posvečen; on je pervi nadškof Zagrebške škofije. — Slavni českí zgodovinar Palacky sledí sedaj po arhivih in bukviših Parižkih zgodovíno svoje domovíne. — V okolici Videmski so prodali letos blizo 50.000 murbinih, 500.000 pa akacijnih drevesc. — Ni davnej, kar je neka mati z dvema sinovama nabrane gobe jedla; mlajši sin je za strašnimi bolečinami umerl še tisti dan, drugi dan pa mati, starejega sina so oteli. Koliko ljudí je požerla že smert po strupenih gobah! Kdaj se bojo ljudjé spametovali ne jesti, česar ne poznajo dobro?! — Na Francoskem je še 7. tega mesca padlo snega 2 pavca debelo. — Nar novejši novíce iz Carigrada pravijo, da zavolj božjega groba je še vse pri starem, da tedaj Rus še ni zmagal; tudi je od sultana za svèt poprašani gerski patriarh nek odgovoril, da Greki ne želijo Rusovskega krila. Staroverci praznujejo veliko noč od 1. majnika celi teden; na ti čas je bila velika prekucija napovedana, ker Greki še zmiraj terdno verjejo, da po starem preroštvu pride to leto Carigrad pod njih oblast. Turška vlada je ostro čula vse te dní in je orožje pripravljeno imela zoper vstajo, — al strah je bil prazen, vse je mirno vstalo.

*) Le po ti poti, da se mazaštvo po postavah ojstro in brez milosti kaznuje, je mogoče, da se zatare sčasoma ta ljulika. Vred.

Smert Marka Kraljevića.

(Serbska narodna).

Se napotil je Kraljević Marko
U nedeljo jutro pred rumenim solncem
Poleg morja v Urvino planíno.
Kadar bil na Urvini je Marko,
Jame njemu šarac *) omahvati,
Omahvati i točiti solze.
To je Marka močno zabolelo,
Ino Marko beseduje šarcu:
»Stari šarac, stari dobro moje!
»Glej minulo že je sto i šest let,
»Od kar bil sim s tabo se soznanul,
»Pa še nikdar mi omahval nisi,
»Danes pa mi jameš omahvati,
»Omahvati i točiti solze:
»Naj mi Bog zna, dobrega ne bode,
»Jednemu od naju gre za glavo,
»Ali gre za mojo ali tvojo.«
To je Marko ravno izgovoril,
Kliče Vila z Urvine planíne,
Ter pokliče Kraljevića Marka:
»V Bogu brate, o Kraljević Marko!
»Znadeš li: zakaj konj omahuje?
»Obžaluje šarac te gospoda,
»Ker se bosta skoraj mi ločila.«
Ali Marko Vili odgovarja:
»Bela Vila, naj bolí te gerlo!
»Kako bi se jaz od šarca ločil,
»Ko prehodil zemljo sim i mesta,
»I obhodil istok do zapada,
»Pa od šarca boljega ni konja
»Ne od mene boljega junaka!
»Se ne mislim ločiti od šarca,
»Dokler imam še na rami glavo.«
Pa mu bela odgovarja Vila:
»V Bogu brate, o Kraljević Marko!
»Nikdo šarca ti otel ne bode,
»Ne zamoreš ti umreti Marko
»Od junaka, ne od ostre sablje,
»Od topuza, ne od bojna koplja,
»Se na zemlji ne bojíš junaka,
»Ampak, Marko, bo te umorila
»Smert od Boga, starega kervnika:
»Ako meni pa verjeti nečeš,
»Kadar bodeš viši na planíni,
»Se ozri mi z desne na levico,
»I opazil boš dve tanjke jeli,
»Vso ste goro z verhoma prerasle,
»Jo zelenim listjem zagernile,
»Tam med njima izvira studenec,
»Tjè mi šarca svojega okreni,
»S konja stopi, k jeli ga prívеži,
»U studenec se poglej nad vodo,
»Ino svoje lice boš ogledal,
»Ino vidil, kdaj ti bo umreti.«
To je Marko vbogal belo Vilo;
Kadar bil je viši na planíni,
Je pogledal z desno na levico,
I opazil je dve tanjki jeli,
Vso ste goro z verhoma prerasle,
Jo zelenim listjem zagernile.
Tjè je Marko bil okrenul šarca,
Z njega stopil, k jeli ga privezal,
Nad studenca vodo se pripogne,
I nad vodo lice ogleduje.

(Dalje sledí).

*) Šarac, šěk (konj).

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*